

5. ELMIS ULUSLARARASI

ÖZEL EĞİTİM

KONGRESİ

25 - 27 AĞUSTOS 2022

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ

konyaozelegitim.org

elmis2022@gmail.com

NECMETTİN
ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

MEB ÖZEL EĞİTİM
VE REHBERLİK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLAR VE YÜRÜTÜCÜ İŞLEVLER *GIFTED CHILDREN AND EXECUTIVE FUNCTIONS*

Arş. Gör. Merve BÜYÜKKAYMAZ

Prof. Dr. Müdriye Yıldız BIÇAKÇI

ÖZET

İnsanlar yaşamlarını devam ettirirken içinde buldukları toplumla iyi ilişkiler kurma, uyumlu davranışlar sergileme, değişken durumlar karşısında yeni duruma adapte olma becerileri göstermektedirler. Bu beceriler insan yaşamının temelini oluşturur ve yürütücü işlevler tarafından kontrol edilir. Bu çalışma üstün zekâ ve yürütücü işlev becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Yürütücü işlevler, düşünme ve davranış üzerinde kontrolü olan bir dizi bilişsel süreci içeren şemsiye bir terimdir. Planlama, problem çözme, dikkat, dikkati sürdürme, bilişsel esneklik, çalışma belleği, zaman yönetimi ve ketleme başta olmak üzere pek çok işlevi içinde barındırır. Yürütücü işlevler hedefleri formüle etmek, hedeflere nasıl ulaşılacağını planlamak ve planları etkin bir şekilde gerçekleştirmek için gereken zihinsel kapasiteleri kullanmayı içerir. Yürütücü işlevler ile birlikte ele alınabilecek kavramlardan biri de üstün yetenektir. Üstün yetenek, bilişsel kapasitesi akranlarına göre daha yüksek düzeyde performans gösteren, yüksek bir algı ve farkındalığa sahip bireyler olarak tanımlanır. Üstün yetenekli çocuklar akıl yürütme, problem çözme, soyut düşünme, bilişsel esneklik becerilerine, güçlü bir hafızaya, analiz becerisine ve uzun dikkat süresine sahiptirler. Bu nedenle üstün yetenekli çocukların yüksek düzeyde yürütücü işlev becerilerine sahip olması beklenmektedir. Üstün yetenekli çocuklar akıl yürütme, problem çözme, bilişsel esneklik gibi yürütücü işlev becerilerinde normal gelişim gösteren akranlarına kıyasla daha iyi performans gösterirler. Sonuçlar üstün yetenekli bireylerin karmaşık problemleri çözmede daha hızlı olduğu, dikkat ve hafıza da daha iyi performans gösterdiğini ortaya koyar.

ABSTRACT

While people continue their lives, they show the ability to establish good relations with the society they live in, exhibit harmonious behaviors, and adapt to the new situation in the face of variable situations. These skills form the basis of human life and are controlled by executive functions. This study was conducted to reveal the relationship between giftedness and executive function skills. Executive functions is an umbrella term that includes a set of cognitive processes that have control over thinking and behavior. It contains many functions such as planning, problem solving, attention, maintaining attention, cognitive flexibility, working memory, time management and inhibition. Executive functions involve using the mental capacities needed to formulate goals, plan how to achieve goals, and execute plans effectively. One of the concepts that can be considered together with executive functions is superior ability. Giftedness is defined as individuals whose cognitive capacity performs at a higher level than their peers and who have a high perception and awareness. Gifted children have the skills of reasoning, problem solving, abstract thinking, cognitive flexibility, a strong memory, analytical skills and a long attention span. For this reason, gifted children are expected to have high levels of executive function skills. Gifted children perform better in executive functioning skills such as reasoning, problem solving, and cognitive flexibility compared to their normally developing peers. The results reveal that gifted individuals are faster at solving complex problems and perform better in attention and memory.